

**OPINIONS OF RUSSIAN SPEAKING RESIDENT
PARENTS ON THEIR AND THEIR CHILDREN'S
USE OF TURKISH: ANTALYA CASE**

**Antalya'da Yerleşik Rusça Konuşan Ebeveynlerin Kendilerinin
ve Çocuklarının Türkçe Kullanımına İlişkin Görüşleri¹**

Ümit YILDIZ²

Gülsüm SERTOĞLU³

Abstract

In recent years, it has been observed that the citizens of the Eastern European countries where Russian is spoken as native/second language, have settled permanently and/or have started to reside temporarily in the province of Antalya. The number of foreign citizens in question has reached a considerable level in the city center of Antalya. Many of the school children and/or school-age children of these people have started to study/are already studying in public and private schools in Antalya. The aim of this study is to determine the parents' and their children's current Turkish level and their level of Turkish usage. Besides, parents' and children's language preferences in daily life and at home was investigated. The study also tried to find out the parents' and their children's expectations from Turkish learning processes and their opinions about these processes. The sample of this qualitative study is composed of 15 parents and 15 children who are randomly selected. The data were collected through interviews and a 22-question interview was used as a data collection tool to outline the views of parents about themselves and their children. It is assumed that the obtained data may contribute to the needs analysis dimension of a curriculum which is likely to be designed for the target audience. In other words, it is considered that the results of the study may contribute to the existing program and/or a program that can be designed for foreigners whose native/second language is Russian. The results of the study showed that; Parents whose native/second language is Russian evaluate their and their children's Turkish level as medium. On the other hand, in the context of Turkish language in use, parents perceive their language level as beginner, while they state their children's language level as medium. Parents and their children prefer to use their native/second language at home and Turkish in daily life more frequently. On the other hand, the parents stated that they need to improve themselves on "speaking" and "grammar". Besides, they mentioned that it is difficult to find individually/seperately designed Turkish language courses for adults and children.

Key Words: Learning/teaching Turkish as a foreign language, Russian as a native/second language, foreigners residing in Antalya.

¹ Bu çalışma, 23-25 Mart 2019 tarihleri arasında Antalya'da "5. Uluslararası İnsan, Toplum ve Spor Bilimleri Sempozyumu"nda sunulan bildiriden genişletilerek üretilmiştir.

² Doçent Doktor, Akdeniz Üniversitesi, umityildiz@akdeniz.edu.tr

³ Yüksek Lisans Öğrencisi, Akdeniz Üniversitesi, gulsumsertoglu@gmail.com

Öz

Son yıllarda, özellikle Doğu Avrupa ve Rusçanın ana dili/ikinci dil olarak konuşulduğu ülke vatandaşlarının Antalya'ya sürekli olarak yerleştiği ve/veya yılın büyük bölümünde Antalya il sınırları içinde geçici ikamet etmeye başladığı gözlenmektedir. Söz konusu yabancı ülke vatandaşlarının sayısı Antalya il merkezinde azımsanamayacak düzeye ulaşmıştır. Bahse konu ebeveynlerin okul çağına gelmiş ve/veya okul çağındaki çocuklarının birçoğunun Antalya'daki devlet okulları ve özel okullarda öğrenim görmeye başladığı/öğrenim gördüğü de düşünüldüğünde, ana dili/ikinci dili Rusça olan ebeveynlerin ve çocuklarının Türkçe düzeylerinin ve Türkçeyi kullanma düzeylerinin belirlenmesine yönelik bilimsel çalışmaların gerekliliği daha da önem kazanmıştır. Bu çalışmada, Antalya ilinde sürekli ve/veya geçici ikamet eden ana dili/ikinci dili Rusça olan Rus, Ukraynalı ve Beyaz Rus ebeveynlerin ve çocuklarının Türkçe düzeyinin, Türkçeyi kullanma durumunun, günlük hayatta ve evde dil tercihlerinin, Türkçe öğrenme süreçlerinden beklentilerinin ve süreçlere yönelik görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu nitel araştırmanın çalışma grubunu, ulaşılabilen örneklem bağlamında okul çağında çocuğu olan 15 ebeveyn ve aynı ailenin üyesi 15 çocuk oluşturmaktadır. Veriler, 22 soruluk bir yazılı görüşme formu aracılığıyla, ebeveynlerin ve çocuklarının Türkçe ve Türkçeyi kullanma düzeyine yönelik görüşlerinin ana hatlarıyla belirlenmesi amacıyla toplanmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlar göstermektedir ki; ana dili/ikinci dili Rusça olan ebeveynler, kendilerinin ve çocuklarının Türkçe düzeyini "orta" olarak değerlendirmektedir. Diğer yandan, ebeveynler Türkçe kullanma düzeyi bağlamında kendilerini "başlangıç", çocuklarını ise "orta" düzeyde görmektedir. Ebeveynlerin ve çocuklarının, evde ana dilini/ikinci dili, günlük hayatta ise Türkçeyi daha sık kullanmayı tercih ettikleri görülmektedir. Diğer taraftan ebeveynler, "konuşma" ve "dil bilgisi" konusunda kendilerini geliştirmeye ihtiyaç duyduklarını, yetişkinlere ve çocuklara yönelik ayrı ayrı kurgulanmış Türkçe dil kursları bulmakta zorlandıklarını ifade etmektedir. Elde edilen verilerin, hedef kitleye yönelik tasarlanması muhtemel bir öğretim programının özellikle ihtiyaç analizi boyutuna katkı sağlayabileceği düşünülmektedir. Bir başka deyişle, çalışma sonuçlarının Antalya'da ikamet eden ana dili/ikinci dili Rusça olan yabancılara yönelik mevcut ve/veya tasarlanması muhtemel bir programa, paydaşların dil bağlamında ihtiyaçlarının belirlenmesi boyutuyla, katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir.

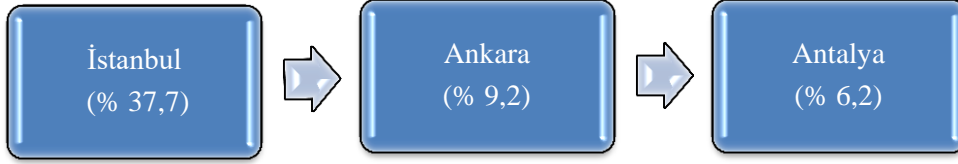
Anahtar Kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe öğrenimi/öğretimi, ana dili/ikinci dil olarak Rusça, Antalya'da ikamet eden yabancılar.

A. GİRİŞ

Son yıllarda, Türkiye'ye yapılan göçler sonucunda ülkede yaşayan yabancıların sayısının giderek arttığı gözlenmektedir. Uluslararası Göç Örgütüne göre (2009) göç, insanların içinde bulunduğu uluslararası sınırların dışına çıkması veya yaşadığı ulusal sınırlar içerisinde yer değiştirmesidir. Uluslararası ya da ulusal sınırlar içerisinde yer değiştirmenin nedeni ve süresi göç olgusunun anlamı bakımından önemli değildir. Uluslararası Göç Örgütünün "göç" tanımında da görüldüğü gibi insanlar zaman zaman kendi istekleriyle ya da zorunlu olarak bir yerden başka bir yere göç etme ihtiyacı duymaktadır.

Yıllara göre Türkiye'ye giriş yapan yabancı sayısına bakıldığında ise 2016 yılında 24.686.471 yabancının ülkeye giriş yaptığı görülmektedir (Türkiye Göç Raporu, 2016). 2016 Türkiye Göç Raporu'na göre Türkiye'de yerleşik yabancıların en fazla ikamet ettiği yerleşim yerleri sırasıyla İstanbul (% 37,7), Ankara (% 9,2) ve Antalya (% 6,2) şehirleridir (Şekil 1) (Türkiye İstatistik Kurumu, 2017). Verilerin 2016/2017 yıllarında elde edildiği göz önünde bulundurulduğunda, günümüzde ülkemizde yaşayan yabancı sayısının daha da arttığı düşünülmektedir.

Şekil 1. Türkiye'de Yabancıların Yoğun Olarak Yaşadığı Şehirler

Türkiye'nin en çok göç alan üçüncü ili olan Antalya'da yaşayan yerleşik yabancıların büyük çoğunluğunu Rus vatandaşlar oluşturmaktadır. Bölgede 57 bin 423 kayıtlı yabancı vatandaşın bulunduğu göz önüne alındığında 8 bin 59'unun Rusya Federasyonu, 7 bin 545'inin Almanya, 5 bin 840'ının Kırgızistan, 5 bin 114'ünün Ukrayna uyruklu olduğu görülmektedir (Milliyet, 2018). Son yıllarda, özellikle Doğu Avrupa ve Rusçanın ana dili/ikinci dil olarak konuşulduğu ülke vatandaşlarının Antalya'ya sürekli olarak yerleştiği ve/veya yılın büyük bölümünde Antalya il sınırları içinde geçici ikamet etmeye başladığı gözlenmektedir.

Göç eden kişilerin göç ettikleri yerlere kültürlerini ve alışkanlıklarını da taşıdıkları göz önünde bulundurulduğunda bu durumun yerleşik toplum ve yeni gelenler arasında uyum sorunları yaşanmasına sebep olabileceği görülmektedir (Ekinci, Hülür ve Deniz, 2017). Yerleşik toplum ve topluma uyum sağlama eğiliminde olan yabancılar arasındaki ilişkinin tek yönlü olduğu söylenemez. İki grup arasında karşılıklı bir etkileşim ve iletişim olduğu düşünüldüğünde, birbirlerinden etkilenmeleri ve birbirlerini etkilemelerinin kaçınılmaz olduğunu söylemek mümkündür.

Kaştan (2015), göç yaşamış çocukların eğitim sürecinde karşılaştıkları sorunları incelediği çalışmasında, en sık karşılaşılan problemler arasında eğitim ve dil problemlerine dikkat çekmektedir. Bu bağlamda, yerleşik yabancıların ve çocuklarının dil sorunlarının belirlenmesi ve giderilmesi yerleşilen bölgeye sosyal açıdan uyum sağlamalarına yardımcı olacaktır. Diğer taraftan, özellikle okul çağındaki çocukların eğitim süreçlerine olumlu katkı sağlaması açısından önem arz etmektedir.

Yerleşik yabancı kavramı Türkiye'de kalıcı/uzun süreli olarak yaşamaya başlamadan önce Türkiye topraklarında bulunmamış/ikamet etmemiş kimselerin ülkeye yerleşmesi, mal-mülk edinmesi/uzun süreli kiralaması sonucunda ortaya çıkmış bir olgu olarak ifade edilebilir. Ayrıca, "yerleşik yabancı" için yılın büyük bir bölümünü Türkiye'de geçiren kişilerdir denebilir (USAK, 2008).

Yurt dışından gelip Antalya'ya yerleşen yabancıların ve çocuklarının zaman içinde ülkeye uyum sağlama ve dil öğrenme ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda, Antalya ilinde ikamet eden ana dili/ikinci dili Rusça olan yabancı ebeveynlerin ve çocuklarının, Türkçe düzeyi ve Türkçeyi kullanma düzeylerinin araştırılması, Türkçeye yönelik dil ihtiyaçlarının belirlenmesi açısından önemlidir. Antalya'da çoğunlukla ana dili/ikinci dili Rusça olan yabancıların ikamet ettiği göz önünde bulundurulduğunda; bölgede kalıcı ve/veya geçici ikamet etmekte olan Rus, Ukraynalı ve Beyaz Rus ebeveynlerin ve çocuklarının dil bağlamında karşılaştıkları güçlüklerin, dil ihtiyaçlarının belirlenmesi ayrıca önem arz etmektedir.

Farklı ülkelerde yaşayan insanların kültürlerini, isteklerini, duygularını ve içinde buldukları sosyal yapıyı anlayabilmek için dil öğrenmenin önemi büyüktür. Jilta'ya (2016) göre, dil diğer toplumları ve kültürleri anlayabilmek için bir araçtır.

Diğer taraftan, yerleşik yabancıların ve çocuklarının Türkçe dil düzeylerinin, Türkçeyi kullanma durumlarının, Türkiye’de ikamet ettikleri süre içinde dil kullanım tercihlerinin ve Türkçe öğrenme süreçlerinden beklentilerinin ve ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik çalışmaların sayısının artırılması gerektiği bir gerçektir. Türk Dil Kurumuna (2019) göre ihtiyaç kelimesi, “gereksinim, güçlü istek” anlamlarına gelmektedir. Barın’a (2008) göre ihtiyaç analizi, öğrencinin dil öğrenme nedeninin, dili kullanacağı yerin ve dil öğrenme amaçlarının belirlenmesidir. Ayrıca, öğrencinin dil ihtiyaçları bağlamında hangi dil becerisine yönelik çalışmak istediği, dil öğrenmeye ne kadar süre ayırabileceği belirlenmelidir.

Türkiye’de yerleşik yabancıların içinde yaşayacakları Türk toplumuna uyum süreçlerinin sağlıklı geçmesi, iletişim gereksinimlerinin karşılanması bağlamında, mevcut Türkçe dil düzeylerinin, Türkçeyi kullanma durumlarının yanında Türkçe öğrenme süreçlerinden beklenti ve ihtiyaçlarının belirlenmesi son derece önemlidir.

A.1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada, Antalya ilinde sürekli ve/veya geçici ikamet eden ana dili/ikinci dili Rusça olan yabancı ebeveynlerin ve çocuklarının Türkçe düzeylerinin, Türkçeyi kullanma durumlarının, günlük hayatta ve evde dil tercihlerinin, Türkçe öğrenme süreçlerinden beklentilerinin ve süreçlere yönelik görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

A.2. Alt Problemler

1. Antalya’da ikamet etmekte olan yabancı ebeveynlerin, kendileri ve çocuklarının Türkçe düzeyine yönelik görüşleri nelerdir?

- Ebeveynlerin Türkçe düzeyine yönelik öz yeterlik algıları nelerdir?
- Ebeveynlerin, çocuklarının Türkçe düzeyine yönelik görüşleri nelerdir?
- Ebeveynlerin Türkçe dil bilgisine yönelik öz yeterlik algıları nelerdir?
- Ebeveynlerin, çocuklarının Türkçe dil bilgisi yeterliklerine yönelik görüşleri nelerdir?

2. Antalya’da ikamet etmekte olan yabancı ebeveynlerin, kendileri ve çocuklarının Türkçeyi kullanma düzeylerine yönelik görüşleri nelerdir?

- Ebeveynlerin Türkçeyi kullanma düzeyine yönelik öz yeterlik algıları nelerdir?
- Ebeveynlerin, çocuklarının Türkçeyi kullanma yeterliklerine yönelik görüşleri nelerdir?

3. Antalya’da ikamet etmekte olan yabancı ebeveynlerin, kendileri ve çocuklarının dil tercihlerine yönelik görüşleri nelerdir?

- Ebeveynlerin evde ve günlük hayatta dil tercihlerine yönelik görüşleri nelerdir?
- Ebeveynlerin, çocuklarının evde ve günlük hayatta dil tercihlerine yönelik görüşleri nelerdir?

4. Antalya’da ikamet etmekte olan yabancı ebeveynlerin, kendileri ve çocuklarının Türkçe öğrenme süreçlerinden beklentileri ve süreçlere yönelik görüşleri nelerdir?

A.3. Çalışmanın Önemi

Ana dili/ikinci dili Rusça olan yabancı vatandaşların sayısı Antalya il merkezinde azımsanamayacak düzeye ulaşmıştır.

Ana dili/ikinci dili Rusça olan ebeveynlerin, okul çağına gelmiş ve/veya okul çağındaki çocuklarının birçoğunun Antalya’daki devlet okulları ve özel okullarda öğrenim görmeye başladığı/öğrenim gördüğü bilinmektedir. Bu bağlamda, bahse konu ebeveynlerin ve çocuklarının Türkçe düzeylerinin, Türkçeyi kullanma düzeylerinin, Türkiye’de ikamet ettikleri dönemde günlük hayatta dil tercihlerinin, Türkçe öğrenme süreçlerinden beklentilerinin belirlenmesine yönelik alanda eksikliği görülen bu tür bilimsel çalışmaların gerekliliği daha da önem kazanmaktadır.

A.4. Çalışmanın Sınırlılıkları

Araştırmada, yapılandırılmış yazılı görüşme formu dışında veri toplama aracı kullanılmamış olması çalışmanın sınırlılıklarındandır. Araştırmaya anket, gözlem gibi veri toplama araçlarının eklenmesinin araştırmada derinlemesine veri toplanmasına imkân sağlayacağı varsayılmaktadır. Araştırmanın çalışma grubu, 15 ebeveyn ve aynı ailenin üyesi 15 çocuk ile sınırlıdır. Araştırma, daha büyük bir çalışma grubuyla tekrarlanabilir.

B. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeline, çalışma grubuna, veri toplama araçlarına, veri toplama tekniği ve sürecine yönelik bilgilere yer verilmiştir.

B.1. Araştırma Modeli

Bu nitel araştırmada durum çalışması deseni kullanılmıştır. Yıldırım ve Şimşek (2018) bir veya birkaç durumun derinliğine araştırılmasının, nitel durum çalışmalarının en önemli özelliğini oluşturduğunu ifade etmektedir.

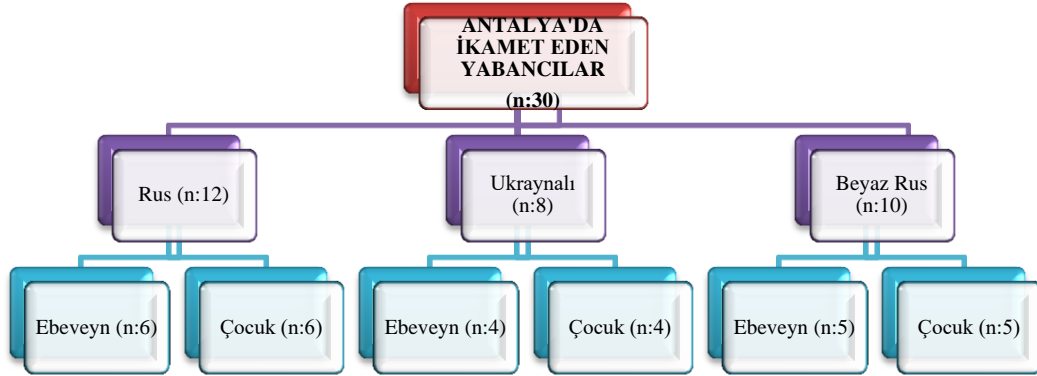
B.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, ulaşılabilen örneklem bağlamında okul çağında çocuğu olan 15 ebeveyn ve aynı ailenin üyesi 15 çocuk oluşturmaktadır. Kolay ulaşılabilir örneklem; var olan ögeler içerisinde yeterli sayıda ögeyi örneklem olarak belirlemeyi amaçlar (Singleton ve Straits, 2005’ten akt. Baltacı, 2018).

Araştırmada, anlam karışıklığının önlenmesi amacıyla ebeveynler “E”, çocuklar “Ç” olarak ifade edilmiştir. Sırasıyla ebeveynler E1’den E15’e, çocuklar Ç1’den Ç15’e kadar kodlanmıştır. Çalışmada çocuklara yönelik veriler, ebeveynlerin görüşleri üzerinden toplanmıştır.

Araştırmaya dâhil edilen 15 ebeveynin tamamı kadın; çocukların 11’i kadın, 4’ü erkektir. Ebeveynlerin yaş aralıkları 30 ile 41 arasında değişmektedir. Ebeveynlerin yaş ortalaması 36,3’tür. Ebeveynlerin çocuklarının yaş aralıkları 6,5 ve 8 arasında değişmektedir. Çocukların yaş ortalaması 7,2’dir. Katılımcıların 6’sı Rus, 5’i Ukraynalı, 4’ü Beyaz Rus’tur. Ebeveynlerin ve çocuklarının Türkiye’de ikamet süreleri 1-2 ve 5-6 yıl arasında değişmektedir.

Şekil 2’de çalışma grubunu oluşturan katılımcı ve katılımcı sayılarına yer verilmiştir.

Şekil 2. Çalışma Grubunu Oluşturan Katılımcılar**B.3. Veri Toplama Araçları**

Araştırmada veriler, nitel veri toplama tekniklerinden görüşme yoluyla toplanmıştır. Patton (1987) görüşme yönteminin, farklı insanlardan benzer bilgilerin toplanması amacıyla kullanıldığını belirtmektedir. Araştırmada kullanılan yapılandırılmış yazılı görüşme formu ilk bölümde 8, ikinci bölümde ise 14 soru olmak üzere toplam 22 sorudan oluşmaktadır. Çalışmada, Antalya ilinde sürekli ve/veya geçici ikamet eden ana dili/ikinci dili Rusça olan Rus, Ukraynalı ve Beyaz Rus 15 ebeveynden yazılı görüşme formunda yer alan soruları cevaplamaları istenmiştir. Çocuklara (n:15) yönelik veriler ise ebeveynler üzerinden toplanmıştır. Çalışmada veri toplama aracı olarak kullanılan yapılandırılmış yazılı görüşme formu oluşturulurken ilk aşamada, ilgili literatür taranmış ve madde havuzu oluşturulmuştur. İkinci aşamada, oluşturulan madde havuzundan çekilen maddeler Türkçe Eğitimi Anabilim Dalında görev yapmakta olan iki uzmanın görüşüne sunulmuştur. Görüşme formuna iki uzmanın görüşleri dâhilinde yapılan değişiklikler ve düzenlemeler sonucunda nihai şekli verilmiştir.

B.4. Veri Toplama Tekniği ve Süreci

Araştırmada, nitel veri toplama tekniklerinden görüşme kullanılmıştır. Karasar (2018) görüşme tekniğinin güçlü yönlerinden bazılarının, derinlemesine bilgi toplanmasına imkân sağlamak ve yanlış anlaşılmalara en aza indirmek olduğunu ifade etmektedir.

Veriler, 22 soruluk bir görüşme formu aracılığıyla, ebeveynlerin ve çocuklarının Türkçe düzeyini, Türkçeyi kullanma durumunu, günlük hayatta ve evde dil tercihlerini, Türkçe öğrenme süreçlerinden beklentilerini ve süreçlere yönelik görüşlerini ana hatlarıyla belirlemek amacıyla toplanmıştır. Yapılandırılmış yazılı görüşme formu ile elde edilen veriler, araştırmacılar tarafından içerik analizine tabi tutularak değerlendirilmiştir. Araştırmada veriler, katılımcılardan Türkçe ve Rusça yazılı görüşme formları aracılığıyla toplanmıştır. Veri toplama sürecinde katılımcılardan bazıları yazılı görüşme formunu Rusça doldurmak istemiştir. Türkçe formlar Rusçaya çevrilmiş, Türkçeden Rusçaya çevrilen formların ve toplanan verilerin Rusçadan Türkçeye çevirilerinin doğruluğu bir Rus dili ve edebiyatı uzmanına kontrol ettirilmiştir.

C. BULGULAR

Bu bölümde, Antalya'da ikamet eden ana dili/ikinci dili Rusça olan Rus, Ukraynalı, Beyaz Rus 15 ebeveyn ve aynı ailenin üyesi 15 çocuğa uygulanan görüşme formu

aracılığıyla elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Çalışmada ebeveynler “E”, çocuklar “Ç” olarak ifade edilmiştir. Ebeveynler sırasıyla E1’den E15’e, çocuklar Ç1’den Ç15’e kadar kodlanmıştır.

Çalışmaya ait bulgular, araştırma kapsamında belirlenen alt problemleri içerisinde barındıracak şekilde 4 alt başlıkta sunulmuştur. Bulgular kısmında belirlenen alt başlıklar; Antalya’da ikamet etmekte olan ebeveynlerin ve çocuklarının Türkçe düzeylerine, Türkçeyi kullanma düzeylerine, günlük hayatta ve evde dil tercihlerine, Türkçe öğrenme süreçlerinden beklentilerine ve süreçlere ilişkin görüşlerine yönelik bulgular şeklindedir.

Ayrıca, bulguların sunumu sırasında katılımcıların Türkçe öğrenme süreçlerinden beklentileri ve süreçlere yönelik görüşlerinden ifadeler yer verilmiştir.

C.1. Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

Tablo 1’de ebeveynlerin ve çocuklarının Türkçe düzeylerine yönelik bulgulara yer verilmiştir. Bu bölümde ebeveynler; kendilerine ve çocuklarına yönelik 13 görüş bildirmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların Türkçe Düzeyine Yönelik Bulgular

		E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	(f)	
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
Ebeveynlerin Türkçe Düzeylerine Yönelik Görüşleri	Başlangıç			√			√					√				√	4
	Orta				√			√	√		√			√	√		6
	Orta Üzeri	√	√			√											3
	İleri																0
		Ç	Ç	Ç	Ç	Ç	Ç	Ç	Ç	Ç	Ç	Ç	Ç	Ç	Ç	Ç	(f)
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
Ebeveynlerin Çocuklarının Türkçe Düzeyine Yönelik Görüşleri	Başlangıç			√													1
	Orta	√					√	√	√	√				√	√	√	8
	Orta Üzeri		√		√	√					√						4
	İleri																0

Tablo 1’deki bulgular dikkate alındığında, ebeveynlerin Türkçe düzeyini genellikle “orta” (f:6) olarak değerlendirdiği görülmektedir. “orta” düzeyi, sırasıyla “başlangıç” (f:4), “orta ve üzeri” (f:3) takip etmektedir. Ayrıca, ebeveynlerden hiçbiri Türkçe düzeyini “ileri” (f:0) seviyede değerlendirmemektedir.

Ebeveynlerin, çocuklarının Türkçe düzeyini genellikle “orta” (f:8) olarak değerlendirdikleri görülmektedir. Orta düzeyi, sırasıyla “orta ve üzeri” (f:4), “başlangıç” (f:1) takip etmektedir. Ebeveynler, kendileri için olduğu gibi çocuklarının da Türkçe düzeyinin “ileri” (f:0) olmadığını düşünmektedir.

Tablo 2’de ebeveynlerin ve çocuklarının Türkçe dil bilgisi konusundaki yetkinliklerine yönelik bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 2. Katılımcıların Türkçe Dil Bilgisi Bağlamında Yetkinliklerine Yönelik Bulgular

		E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	(f)
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Türkçe Dil Bilgisi Boyutunda Ebeveynlerin Öz Yeterlik Algıları	Tamamen Yetersiz			√								√				2
	Kısmen Yeterli	√	√		√	√	√	√	√	√			√	√	√	13
	Oldukça Yeterli															0
	Yeterli															0
																0
		Ç	Ç	Ç	Ç	Ç	Ç	Ç	Ç	Ç	Ç	Ç	Ç	Ç	Ç	(f)
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Türkçe Dil Bilgisi Boyutunda Ebeveynlerin Çocuklarının Yeterlik Düzeyine İlişkin Görüşleri	Tamamen Yetersiz															0
	Kısmen Yeterli	√	√	√	√	√		√	√			√				9
	Oldukça Yeterli							√			√		√	√	√	6
	Yeterli															0
																0

Tablo 2'deki bulgular dikkate alındığında, ebeveynlerin dil bilgisi yeterlik düzeylerini (f:13) “kısmen yeterli” ve “tamamen yetersiz” (f:2) olarak değerlendirdikleri görülmektedir. Ayrıca, ebeveynlerin hiçbiri dil bilgisi yeterliklerini “yeterli” (f:0), “oldukça yeterli” (f:0) ve “tamamen yeterli” (f:0) olarak görmemektedir.

Ebeveynlerin çocuklarının dil bilgisi yeterlik düzeylerine yönelik görüşleri incelendiğinde, ebeveynlerin çocuklarının dil bilgisi yeterliklerini “kısmen yeterli” (f:9) ve “oldukça yeterli” (f:6) olarak değerlendirdikleri görülmektedir. Ebeveynler, çocuklarının dil bilgisi yeterlikleri konusunda “tamamen yetersiz” (f:0), “yeterli” (f:0) ve “tamamen yeterli” (f:0) alt boyutlarında görüş bildirmemiştir.

Tablo 3'te, ebeveynlerin ve çocukların en çok ihtiyaç duyduğu dil becerilerine yönelik bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 3. Katılımcıların En Çok İhtiyaç Duydukları Dil Becerilerinin Sıralanışına Yönelik Bulgular

		1. Tercih	2. Tercih	3. Tercih	4. Tercih
Ebeveynlerin En Çok İhtiyaç Duyduğu Dil Becerileri	Konuşma	15	0	0	0
	Yazma	0	3	4	8
	Okuma	0	9	4	2
	Dinleme	0	3	7	5
Ebeveynlerin Çocuklarının En Çok İhtiyaç Duydukları Dil Becerileri	Konuşma	15	0	0	0
	Yazma	0	3	6	5
	Okuma	0	11	2	2
	Dinleme	0	1	7	7

Tablo 3'teki bulgular dikkate alındığında, ebeveynler en çok ihtiyaç duydukları dil becerisi bağlamında “konuşma”yı (f:15) birinci sırada ifade etmişlerdir. İkinci tercih olarak “okuma” (f:9), üçüncü tercih olarak ise “yazma” (f:8) becerilerini seçmişlerdir. Ayrıca

ebeveynler, en az ihtiyaç duydukları dil becerisinin “dinleme” (f:7) olduğunu değerlendirmiştir.

Ebeveynler, kendileri için olduğu gibi çocuklarının da en çok ihtiyaç duyduğu dil becerisini “konuşma” (f:15) olarak değerlendirmiştir. İkinci sırada ise “okuma” becerisini (f:11) seçmişlerdir. Ayrıca ebeveynler, çocuklarının en az ihtiyaç duydukları dil becerisinin “yazma” (f:6) olduğunu düşünmektedir.

C.2. İkinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

Tablo 4’te Antalya’da ikamet etmekte olan ebeveynlerin ve çocuklarının Türkçeyi kullanma düzeylerine yönelik bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 4. Katılımcıların Türkçeyi Günlük Hayatta Kullanma Düzeylerine Yönelik Bulgular

		E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	(f)		
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15		
Ebeveynlerin Türkçeyi Kullanma Düzeyi	Konuşma	Başlangıç	√		√			√	√	√			√		√	√	9	
		Orta		√		√	√				√	√		√			6	
		Orta ve Üzeri																0
		İleri																0
	Yazma	Başlangıç	√	√	√	√		√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	14
		Orta					√											1
		Orta ve Üzeri																0
		İleri																0
	Okuma	Başlangıç	√	√	√	√		√	√		√		√	√	√	√	√	12
		Orta								√		√						2
		Orta ve Üzeri					√											1
		İleri																0
	Dinleme	Başlangıç	√		√			√	√				√	√	√	√	√	9
		Orta		√		√	√			√	√	√						6
		Orta ve Üzeri																0
		İleri																0
Ç																		
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	(f)	
Çocukların Türkçeyi Kullanma Düzeyi	Konuşma	Başlangıç										√					1	
		Orta	√	√	√	√	√	√	√	√			√	√	√	√	14	
		Orta ve Üzeri										√						0
		İleri																0
	Yazma	Başlangıç		√	√			√		√	√		√	√				7
		Orta	√			√	√		√			√			√	√	√	8
		Orta ve Üzeri																0
		İleri																0
	Okuma	Başlangıç			√								√					2
		Orta	√	√		√	√	√	√	√	√	√		√	√	√	√	13
		Orta ve Üzeri																0
		İleri																0
	Dinleme	Başlangıç	√		√								√					3
		Orta		√		√	√	√	√	√	√	√		√	√	√	√	12
		Orta ve Üzeri																0
		İleri																0

Tablo 4'teki bulgular dikkate alındığında, ebeveynlerin dört temel dil becerisini (konuşma, yazma, okuma, dinleme) günlük hayatta kullanma bağlamında kendilerini “başlangıç” seviyesinde değerlendirdikleri görülmektedir [konuşma (f:9), yazma (f:14), okuma (f:12), dinleme (f:9)].

Ebeveynlerin, çocuklarının dört temel beceriyi günlük hayatta kullanması bağlamında görüşlerinin ise “orta” seviyede yoğunlaştığı görülmektedir [konuşma (f:14), yazma (f:8), okuma (f:13), dinleme (f:12)].

Tablo 5'te, ebeveynlerin kendilerinin ve çocuklarının Türkçeyi kullanma bağlamında yeterlik düzeyine yönelik görüşlerine ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 5. Katılımcıların Türkçe Kullanımında Yeterliklerine Yönelik Bulgular

		E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	(f)		
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15		
Ebeveynlerin Türkçe Kullanım Bağlamında Öz Yeterlik Algıları	Konuşma	Başlangıç			√			√	√	√			√	√	√	√	9	
		Orta	√	√		√	√				√	√					6	
		Orta ve Üzeri																0
		İleri																0
	Yazma	Başlangıç	√		√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	14
		Orta		√														1
		Orta ve Üzeri																0
		İleri																0
	Okuma	Başlangıç	√	√	√	√		√	√	√	√	√	√		√	√	√	13
		Orta					√							√				2
		Orta ve Üzeri																0
		İleri																0
	Dinleme	Başlangıç			√			√	√	√			√		√	√	√	8
		Orta	√	√		√	√				√	√		√				7
		Orta ve Üzeri																0
		İleri																0
		Ç	Ç	Ç	Ç	Ç	Ç	Ç	Ç	Ç	Ç	Ç	Ç	Ç	Ç	Ç	(f)	
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15		
Ebeveynlerin Türkçeyi Kullanma Konusunda Çocuklarının Yeterlik Düzeyine Yönelik Görüşleri	Konuşma	Başlangıç															0	
		Orta	√	√	√	√		√	√	√			√	√	√	√	12	
		Orta ve Üzeri					√					√		√				3
		İleri																0
	Yazma	Başlangıç			√			√		√	√		√					5
		Orta	√	√		√	√		√			√		√	√	√	√	10
		Orta ve Üzeri																0
		İleri																0
	Okuma	Başlangıç			√					√			√					3
		Orta	√			√	√	√	√		√	√		√	√	√	√	11
		Orta ve Üzeri		√														1
		İleri																0
	Dinleme	Başlangıç			√					√			√					3
		Orta	√	√		√	√	√	√		√	√		√	√	√	√	12
		Orta ve Üzeri																0
		İleri																0

Tablo 5’teki bulgular dikkate alındığında, ebeveynlerin büyük çoğunluğu dört temel Türkçe dil becerisini kullanma bağlamında kendilerini “başlangıç” düzeyinde değerlendirmektedir [konuşma (f:9), yazma (f:14), okuma (f:13), dinleme (f:8)].

Ebeveynlerin, çocuklarını ise Türkçe dil becerilerinin kullanımı bağlamında konuşma becerisinde “başlangıç” (f:12), yazma (f:10), okuma (f:11), dinleme (f:12) becerilerinde “orta” düzey olarak değerlendirdikleri görülmektedir.

C.3. Üçüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular

Tablo 6’da, ebeveynlerin evde Türkçe kullanımına yönelik görüşlerinden elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 6. Katılımcıların Evde Türkçe Kullanımına Yönelik Bulgular

	Hiçbir Zaman	Bazen	Genellikle	Her Zaman
E1		√		
E2	√			
E3	√			
E4		√		
E5		√		
E6	√			
E7		√		
E8	√			
E9		√		
E10		√		
E11	√			
E12		√		
E13		√		
E14	√			
E15	√			
(f)	7	8	0	0

Tablo 6’daki bulgular dikkate alındığında, ebeveynlerin yarısından fazlasının evde “bazen” (f:8) Türkçe konuşulduğunu, yaklaşık olarak yarısının evde “hiçbir zaman” (f:7) Türkçe konuşulmadığını belirttiği görülmektedir.

Tablo 7’de, katılımcıların evde dil tercihlerine yönelik görüşlerinden elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 7. Katılımcıların Evde Dil Tercihlerine Yönelik Bulgular

		E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	(f)	
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15		
Ebeveynlerin Evde Dil Tercihini	Türkçe	Hiçbir zaman	√	√	√		√		√			√					7	
		Bazen				√	√		√		√		√	√	√		7	
		Genellikle									√						1	
		Her zaman															0	
	Ana Dili/İkinci Dil	Hiçbir zaman																0
		Bazen																0
		Genellikle	√	√		√		√				√		√	√			7
		Her zaman			√		√		√	√	√		√			√	√	8
			Ç	Ç	Ç	Ç	Ç	Ç	Ç	Ç	Ç	Ç	Ç	Ç	Ç	Ç	Ç	(f)
	Çocukların Evde Dil Tercihini	Türkçe	Hiçbir zaman			√		√	√	√			√					5
Bazen			√	√	√		√				√		√	√	√	√	9	
Genellikle																		0
Her zaman											√							1
Ana Dili/İkinci Dil		Hiçbir zaman									√							1
		Bazen				√												1
		Genellikle	√	√								√		√	√			5
		Her zaman			√		√	√	√	√			√			√	√	8

Tablo 7'deki bulgular dikkate alındığında, evde “hiçbir zaman” (f:7) Türkçe konuşmayı tercih etmeyen ebeveynlerle, “bazen” (f:7) tercih edenlerin oranlarının eşit olduğu görülmektedir. Ebeveynlerin evde ana dili/ikinci dil kullanımına yönelik görüşleri ise “her zaman” (f:8) ve “genellikle” (f:7) şeklindedir.

Ebeveynlerin, çocuklarının evde dil tercihlerini ise “bazen” (f:9) Türkçe ve “her zaman” (f:8) ana dili/ikinci dil olarak değerlendirdikleri görülmektedir.

Tablo 8'de ebeveynlerin günlük yaşamda dil tercihlerine yönelik bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 8. Katılımcıların Günlük Yaşamda Dil Tercihlerine Yönelik Bulgular

		E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	(f)		
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15		
Ebeveynlerin Günlük Yaşamda Dil Tercihleri	Türkçe	Hiçbir zaman	√				√									2		
		Bazen			√				√			√					4	
		Genellikle	√			√	√			√	√	√		√	√	√	9	
	Ana Dili/İkinci Dil	Her zaman															0	
		Hiçbir zaman														√	1	
		Bazen	√			√	√			√		√		√	√		7	
	Türkçe	Genellikle					√	√					√			√	4	
		Her zaman		√	√						√						3	
		Hiçbir zaman															0	
	Çocukların Günlük Yaşamda Dil Tercihleri	Türkçe	Hiçbir zaman															0
			Bazen	√									√					2
			Genellikle			√	√	√	√		√	√	√		√		√	√
Ana Dili/İkinci Dil		Her zaman		√					√						√			3
		Hiçbir zaman	√	√													√	3
		Bazen			√	√	√	√	√	√	√		√	√	√			11
Türkçe		Genellikle										√						1
		Her zaman																0
		Hiçbir zaman																0

Tablo 8’deki bulgular dikkate alındığında, ebeveynlerin günlük yaşamda “genellikle” Türkçe kullandıkları, “bazen” ana dili/ikinci dili kullandıkları görülmektedir.

Ebeveynlerin, çocuklarının günlük yaşantılarında dil tercihlerinin ise “genellikle” (f:10) Türkçe, “bazen” (f:11) ana dili olduğunu ifade ettikleri görülmektedir.

Tablo 9’da ebeveynlerin ve çocuklarının günlük hayatta Türkçe dil becerilerini en çok kullandıkları alanlara yönelik bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 9. Katılımcıların Günlük Hayatta Dil Becerilerini En Çok Kullandığı Alanlara Yönelik Bulgular

Ebeveynler	(f)	Çocuklar	(f)
Günlük hayatta iletişim amaçlı	7	Okulda	12
Günlük hayattaki ihtiyaçlarını karşılamak amaçlı	2	Arkadaşlarıyla iletişim kurarken	8
Resmi makamlarla iletişimde	1		
Çevreyle iletişim	4		
Alışveriş	5		
Komşuluk ilişkileri	3		
Türk arkadaşlarla iletişim	5		

Tablo 9’daki bulgulara göre, ebeveynler günlük hayatta Türkçe dil becerilerini genellikle “günlük hayatta iletişim” (f:7), “alışveriş” (f:5) ve “Türk arkadaşlarla iletişim” (f:5) amacıyla

kullanmaktadır. Ebeveynler çocuklarının, günlük hayatta Türkçe dil becerilerini en çok “okulda” (f:12) ve “arkadaşlarıyla iletişim kurarken” (f:8) kullandığını ifade etmektedir.

Bu bölümde, katılımcıların Türkçe öğrenme süreçlerinden beklentilerine ve süreçlere ilişkin görüşlerine yönelik bulgular, ebeveynlerin görüşlerinden ifadeler verilerek sunulmuştur. Ebeveynlerin görüşleri, ebeveynlerin kendilerine yönelik ifadeleri ve çocuklarına yönelik ifadeleri başlıkları altında sunulmuştur. Bu bölümde ayrıca, yazılı görüşme formunun sonunda yer alan ‘Ekleme istediğiniz bir şey varsa lütfen belirtiniz...’ bölümüne yönelik ebeveynlerden elde edilen dönütlere yer verilmiştir.

C.4. Dördüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular:

Ebeveynlerin Kendine Yönelik İfadeleri:

- ✓ *Daha fazla Türkçe konuşabilmek isterdim. Konuşma düzeyimi iletişimde yetersiz buluyorum.*
- ✓ *Konuşma ve yazmamın istediğim düzeyde olmadığını düşünüyorum.*
- ✓ *Türkçe konuşma pratiğimi geliştirmek için kursa gittim ama verim alamadığım için bıraktım.*
- ✓ *Bunca yıldır Türkiye’de yaşamama rağmen Türkçeyi dil bilgisi açısından hala doğru konuşamıyorum.*
- ✓ *Konuşma yaparken hala yanlışlarım olduğunu görüyorum. Kursu yarıda bıraktığıma pişmanım.*
- ✓ *Kursa gittim ancak dil bilgisi açısından Türkçem gelişim sağladı ancak konuşma becerim pek gelişmedi.*
- ✓ *Kendim için konuşma pratiği yapabileceğim ve dil bilgisi dersleri alabileceğim bir kurs arıyorum.*
- ✓ *Acilen, konuşma ve yazma becerimi geliştirmem gerektiğini hissediyorum.*
- ✓ *İki yıldır Türkiye’de yaşamama ve Türk arkadaşlarla iletişim halinde olmama rağmen Türkçem beklediğim kadar gelişmedi.*
- ✓ *Kursa hiç gitmeden sadece Türklerle pratik yapanlara göre Türkçe düzeyim daha iyi. Kursa gitmemin faydası olduğunu düşünüyorum.*
- ✓ *İki yıldır Türkiye’deyim benimle aynı zamanda Türkiye’ye gelip yerleşenlere göre Türkçe düzeyim daha düşük.*
- ✓ *Pratik yaparak Türkçemi bir yere kadar getirebildim. Ancak, hala yanlışlarım var.*
- ✓ *Kursa giden arkadaşlarım bana göre daha iyi ve daha doğru Türkçe konuşuyor.*
- ✓ *Kursa gitmem özellikle konuşma ve dil bilgisi için çok faydalı oldu.*
- ✓ *Konuşma becerimi geliştirmeye çok ihtiyacım var bence en önemli eksikğim bu.*

Ebeveynlerin Çocuklarına Yönelik İfadeleri:

- ✓ *Çocuğum burada eğitim almaya devam edecek. Türkçesinin dil bilgisi ve konuşma becerisi açısından gelişmesini istediğim için kurs aradım. Ancak, çocuklara yönelik kurs bulamadım.*

- ✓ *Kızımın Türkçesi hem konuşma hem de dil bilgisi açısından benden çok daha iyi.*
- ✓ *Kızım bana göre Türkçeyi hem daha akıcı hem daha doğru konuşuyor. Benden daha hızlı öğreniyor. Konuşması bana göre çok daha doğru ve akıcı.*
- ✓ *Çocuğuma Türkçe dersleri aldırabileceğim çocuklara yönelik bir dil kursu faydalı olabilir.*
- ✓ *Çocuğum benden daha iyi konuşup iletişim kuruyor. Okula gitmesinin bu konuda avantaj sağladığını düşünüyorum.*
- ✓ *Okulda Türkçesinin geliştiğini düşünüyorum. Okulun Türkçesinin gelişiminde çok faydalı olduğunu düşünüyorum.*
- ✓ *Konuşması hızla gelişiyor. Okul ve arkadaş çevresinin faydalı olduğunu düşünüyorum.*
- ✓ *Konuşması yazmasına göre daha iyi.*
- ✓ *Konuşmasının okul sayesinde daha iyiye gittiğini düşünüyorum.*
- ✓ *Çocuklar için bir dil kursu bulamadık.*
- ✓ *Konuşması iyi yazma ve okumaya yönelik desteğe ihtiyacı olduğunu düşünüyorum.*

Ebeveynlerin Genel Olarak Eklemek İstedikleri:

- ✓ *Özellikle Ruslar için Türkçe ders kitapları bulmakta zorlandım. Yok denecek kadar az.*
- ✓ *Türkçe öğrendiğim dönemde kaliteli Türkçe kursları bulmakta zorlandım.*
- ✓ *Çocuğumun Türkçesi gelişsin diye özel ders aldırma istedim ama bu konuda çocuklara yönelik iyi bir kurs bulamadım.*
- ✓ *Çocuklar için Türkçe kursları olmalı.*
- ✓ *Pratik yapma imkânı sağlayacak kurslar arıyorum. Arkadaşlarımla Türkçe pratik yapmam dil bilgisi açısından gelişmemi sağlamıyor gibi geliyor.*
- ✓ *Günlük hayatta ve resmi işlerde konuşma dışında yazı yazmam gerektiği durumlarda zorlanıyorum.*
- ✓ *Türkiye'de yaşıyorum ama sadece Türk arkadaşlarla iletişim içinde olmamın Türkçemin akıcı ve doğru kullanımına yetmediğini düşünüyorum. İyi bir kurs eğitimi almadan Türkçemin gelişmeyeceğini anladım. Çocuğum için bu durum daha iyi.*
- ✓ *Sadece sokakta pratik yapmamın doğru ve akıcı konuşmama yeteri kadar fayda sağlamadığını anladım. Kursu gitmeye karar verdim.*
- ✓ *Rusça konuşan ebeveynler ve çocuklar için konuşma pratiğine yoğunlaşan kurslar bulmakta zorlanıyorum.*
- ✓ *Okulda Rusça konuşan çocuklar için ayrıca Türkçe dil desteği ve ekstra Türkçe dersleri olmalı.*

- ✓ *Türkiye’de okula devam eden Rusça konuşan çocuklar için Türkçe ders saatleri daha fazla olmalı.*
- ✓ *Çocuğumun ileride Türkiye’de eğitimine devam etmesini istiyorum ancak Türkçesini geliştirecek kursların ve derslerin kendi yaş grubuyla olmasını istiyorum.*

Katılımcıların Türkçe öğrenimine ilişkin görüşlerinden elde edilen bulgular göz önüne alındığında, ebeveynlerin genel olarak büyüklere ve çocuklara yönelik program tasarımı ve içeriği bağlamında ayrı ayrı kurgulanmış dil eğitimi veren kurslar bulmakta zorlandıklarını, konuşma ve dil bilgisi konusunda kendilerini geliştirmeye ihtiyaç duyduklarını, ana dili/ikinci dili Rusça olan çocukların öğrenim gördükleri okullarda ekstra Türkçe dersi almalarına imkân sağlanmasını istedikleri görülmektedir.

D. Sonuç ve Öneriler

Katılımcıların Türkçe düzeylerine ilişkin elde edilen veriler dikkate alındığında, ebeveynlerin ve çocuklarının Türkçe düzeylerini genel olarak “orta” olarak ifade ettikleri görülmektedir. Katılımcılardan hiçbiri Türkçe düzeyini “ileri” olarak değerlendirmemiştir. Bu bağlamda, katılımcıların kendini Türkçe bilgi düzeyi bağlamında tam olarak yetkin/yeterli hissetmedikleri söylenebilir.

Çalışmada katılımcılar, Türkçe dil bilgisi konusunda yetkinliklerini “kısmen yeterli” şeklinde ifade etmişlerdir. Ebeveynlere yönelik elde edilen veriler göz önüne alındığında, Türkçe dil bilgisi konusunda “oldukça yeterli” hisseden ebeveyne rastlanmazken çocuklara yönelik veriler dikkate alındığında ise “oldukça yeterli” olan (f:6) çocukların olduğu görülmektedir. Bu bağlamda, çocukların ebeveynlere oranla Türkçe dil bilgisi konusunda daha yeterli olduğu söylenebilir.

Katılımcıların en çok ihtiyaç duyduğu dil becerilerini sıralamalarına yönelik elde edilen veriler göz önünde bulundurulduğunda, en çok ihtiyaç duydukları dil becerilerinin “konuşma” ve “okuma” olduğu görülmektedir. Benzer şekilde Yılmaz (2005), yabancı dil öğretmen adaylarının yabancı dili iletişim aracı olarak kullanabilme yeterliklerini ele aldığı çalışmada, öğrencilerin konuşma becerisini en önemli dil becerisi olarak değerlendirdiklerini ifade etmektedir.

Katılımcıların dört temel Türkçe dil becerisini günlük hayatta kullanmalarına yönelik görüşleri incelendiğinde, ebeveynlerin kendilerini “başlangıç”, çocuklarını ise “orta” düzey olarak değerlendirdikleri görülmektedir. Bu bağlamda, çocukların ebeveynlere göre dil becerilerini günlük hayatta daha etkin kullandıkları düşünülebilir. Ebeveynler Türkçe kullanım düzeyi bağlamında kendilerini “başlangıç”, çocuklarını ise “orta” olarak değerlendirmektedir. Benzer şekilde Kurudayıoğlu ve Güngör (2017), yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin konuşma becerisine yönelik öz yeterlik algılarını inceledikleri çalışmada, araştırmaya dâhil edilen en genç yaş grubunun (18-25 yaş) öz yeterlik algılarının diğerlerine göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Katılımcıların dil tercihlerine yönelik veriler dikkate alındığında ise ebeveynlerin evde “hiçbir zaman” Türkçe konuşmayı tercih etmediklerini ancak günlük yaşantılarında “genellikle” Türkçe konuştuklarını ifade ettikleri görülmüştür. Ebeveynler, çocuklarının evde “bazen” Türkçe konuşmayı tercih ettiğini, günlük hayatta ise “genellikle” Türkçe konuştuğunu belirtmiştir. Genel anlamda, katılımcıların evde ve günlük hayatta dil tercihlerinin farklılık gösterdiği, Türkçeyi günlük hayatta daha sık kullandıkları görülmektedir.

Katılımcıların günlük hayatta dil becerilerini kullanım alanlarına yönelik veriler dikkate alındığında, ebeveynlerin dil becerilerini çoğunlukla “günlük hayatta iletişim” amaçlı, çocuklarının ise “okulda” kullandıkları görülmektedir. Özdemir (2016), Edinburgh Üçüncü Yaş Üniversitesinde yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin Türkçe öğrenme nedenlerini araştırdığı çalışmada; katılımcıların, “Türkiye’deyken Türklerle iletişim kurmak ve gelininin Türk ailesiyle iletişim kurmak için” gibi nedenlerle Türkçe öğrendiğini saptamıştır.

Yabancı ebeveynlerin günlük hayatta çevresiyle, çocukların ise okulda arkadaşlarıyla ve öğretmenleriyle iletişim kurmak amacıyla Türkçe dil becerilerini kullandıkları görülmektedir.

Öneriler

1. Ana dili/ikinci dili Rusça olan Türkiye’de yerleşik ebeveynlerin ve çocuklarının günlük hayatta Türkçe kullanımını desteklemek amacıyla yaygın ve/veya örgün eğitim kurumlarında yabancılara yönelik nitelikli Türkçe kursları açılabilir.
2. Türkçe öğrenmek isteyen yabancıların ana dili/ikinci dili Türkçe olan kişilerle bir araya gelerek pratik yapma imkânı bulabileceği kulüpler kurulabilir.
3. Söz konusu kulüplerde dört temel dil becerisinin geliştirilmesine yönelik etkinlikler tasarlanabilir. Özer ve Korkmaz (2016) “Yabancı Dil Öğretiminde Öğrenci Başarısını Etkileyen Unsurlar” isimli çalışmasında, yabancı dil derslerinde pratik/uygulama yapma çalışmalarına yer verilmesinin öğrenci başarısını olumlu yönde etkilediğini belirtmektedir.
4. Yerleşik yabancıların çocuklarının devam ettikleri okullarda katılım sağlayabilecekleri, çocuklara yönelik seçmeli Türkçe konuşma dersleri programa dâhil edilebilir ve/veya mevcut Türkçe ders saatlerinin artırılması sağlanabilir.
5. Halk eğitim merkezleri bünyesinde açılan yabancılara Türkçe öğretimi kurslarının nitelik olarak iyileştirilmesi sağlanabilir.
6. Söz konusu kurslarda ders veren öğreticilerin alanda uzman kişilerden seçilmesi sağlanabilir.
7. Kurslarda görev alan mevcut öğretmenlere yönelik, yabancı dil olarak Türkçe öğretim uzmanlarınca yürütülecek hizmet içi eğitim kursları düzenlenebilir.
8. Yabancılara Türkçe öğretimi kurslarının içerikleri, yerleşik yabancıların kendilerinin ve okul çağındaki çocuklarının ihtiyaçları göz önüne alınacak şekilde tasarlanabilir.
9. Antalya’da ikamet eden ana dili/ikinci dili Rusça olan ebeveynlere ve çocuklarına yönelik tasarlanması muhtemel kurslarda konuşma becerisi başta olmak üzere dil becerilerinin geliştirilmesine yönelik etkinliklere ağırlık verilebilir.
10. Rus, Ukraynalı ve Beyaz Rus ailelerin çocuklarına yönelik aynı yaş grubu ile birlikte öğrenim görebilecekleri Türkçe kurslarının açılması sağlanabilir.
11. Yukarıdaki önerilerin planlanması ve hayata geçirilmesi süreçlerinde Antalya Valiliği ve Antalya Büyükşehir Belediyesi gibi kurum ve kuruluşlarla işbirliği ve eşgüdüm içinde hareket edilebilir.

Kaynakça

- Baltacı, A. (2018). Nitel araştırmalarda örnekleme yöntemleri ve örnek hacmi sorunsalı üzerine kavramsal bir inceleme. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(1), 231-274.
- Barın, E. (2008). Yabancılara Türkçe öğretiminde motivasyonun önemi. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7, 135-143.
- Ekinci, Y., Hülür A.B. ve Deniz A.Ç. (2017). Yabancı ve marjinal olarak öteki: yerleşik ve yabancı ilişkisi bağlamında Suriyeli sığınmacılar. *Tarih Okulu Dergisi (TOD)*, 10, 365-392. doi: <http://dx.doi.org/10.14225/Joh1099>
- Jilta, G. (2016). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde öğrenene yönelik dil ihtiyaç analizi: Kosova örneği (yayınlanmamış yüksek lisans tezi). <http://acikerisim.istanbul.edu.tr/bitstream/handle/123456789/32479/55296.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Karasar, N. (2018). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kaştan, Y. (2015). Türkiye’de göç yaşamış çocukların eğitim sürecinde karşılaşılan problemler. *Uluslararası Sosyal ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(4), 216-229.
- Kurudayıoğlu, M. ve Güngör, H. (2017). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin konuşma öz yeterliklerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 6(2), 1105-1121.
- Özdemir, S. (2016). Yaşam boyu öğrenme kurslarında yabancı dil olarak Türkçe (Edinburgh Üçüncü Yaş Üniversitesi örnekleme). *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(2), 297-311.
- Özer, B. ve Korkmaz, C. (2016). Yabancı dil öğretiminde öğrenci başarısını etkileyen unsurlar. *Ekev Akademi Dergisi*, 20(67), 59-84.
- Türk Dil Kurumu (2019). Türkçe sözlük. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Uluslararası Göç Örgütü (2009). Göç Terimleri Sözlüğü. http://www.goc.gov.tr/files/files/goc_terimleri_sozlugu.pdf (Erişim: 27.03.2019).
- USAK. (2008). Yerleşik yabancıların Türk toplumuna entegrasyonu. Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kurumu, Ankara.
- Patton, Q. M. (1987). How to use qualitative methods in evaluation. London: Sage Pub.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (11. Baskı), İstanbul: Seçkin.
- Yılmaz, C. (2005). İngilizce öğretmenliği öğrencilerinin yabancı dili iletişim aracı olarak kullanabilme yeterlilikleri. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 15-23.
- Türkiye Göç Raporu (2016). http://www.goc.gov.tr/files/files/2016_yiik_goc_raporu_haziran.pdf (Erişim: 27.03.2019).
- TÜİK (2017), <http://www.tuik.gov.tr/Start.do> (Erişim: 06.02.2019).
- Milliyet (2018), <http://www.milliyet.com.tr/antalya-da-57-bin-423-yabanci-yasiyor-antalya-yerelhaber-2577729/> (Erişim: 27.03.2019).